
TYÖMARKKINOIDEN TÄRKEÄT LUVUT

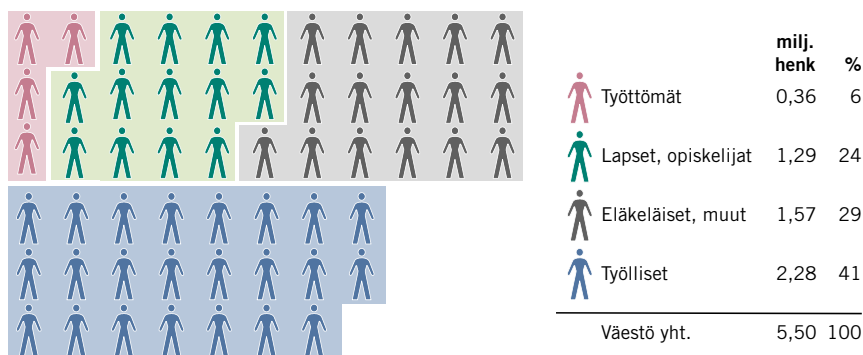

ILKKA HAAVISTO

Ilkka Haavisto on EVAn tutkimuspäällikkö.

Tilastokatsaus on koostettu EVAn kolmen työelämää käsittelevän Fakta-julkaisun sisällöistä: Tästä Suomi elää (2014), Näin työmarkkinat toimivat (2015) ja Kuka Suomessa tekee työt? (2015). Lisää ajan tasalla olevaa tietoa löytyy EVAn työelämän tietopankista osoitteesta <http://www.eva.fi/tyotjatekijat/>.

VÄESTÖ PÄÄASIALLISEN TOIMINNAN MUKAAN 2016*

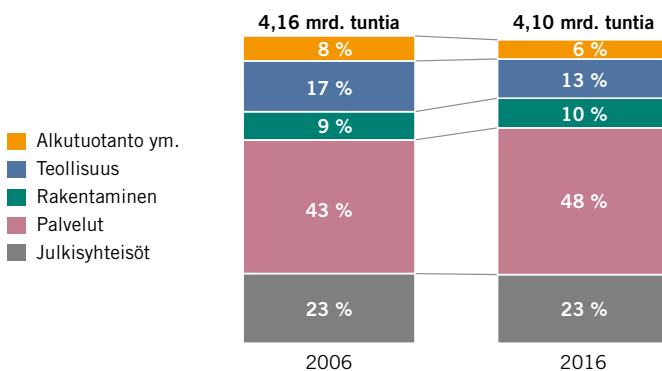
*Yksi hahmo = 100 000 henkilöä.

Suomen väkiluku oli 5,5 miljoonaa vuonna 2016. Koko väestöstä 41 % oli töissä. Heistä palkansaajia oli 90 % oli palkansaajia ja yrittäjiä 10 %.

Työttömänä oli koko väestöstä 6 % ja työvoimaan kuuluvista 14 %. Sataa työllistä kohden oli peräti 142 ei-työllistä henkilöä (taloudellinen huoltosuhde).

Lähde: Tilastokeskus.

TEHTY TYÖ PÄÄSEKTOREITTAIN 2006 JA 2016, TUNTIA JA %

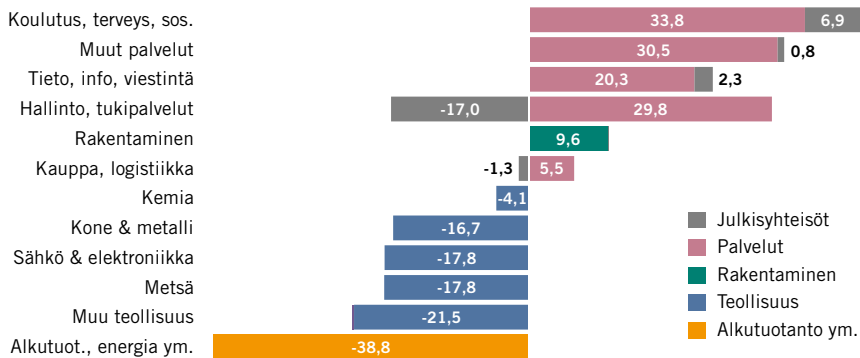

Yhteensä 2,3 miljoonaa työllistä teki 4,1 miljardia työtuntia vuonna 2016. Vuoteen 2006 verrattuna työtuntien määrä on taantumavuosina (2008–2016) laskenut.

Etenkin teollisuustyön määrä ja osuus ovat laskeneet. Julkisyhteisöjen osuus kaikista työtunneista on pysynyt ennallaan.

Lähde: Tilastokeskus.

YKSITYISEN JA JULKISEN SEKTORIN TYÖN MUUTOS TOIMIALOITTAIN 2006–2016, TUHATTA HENKILÖTYÖVUOTTA*

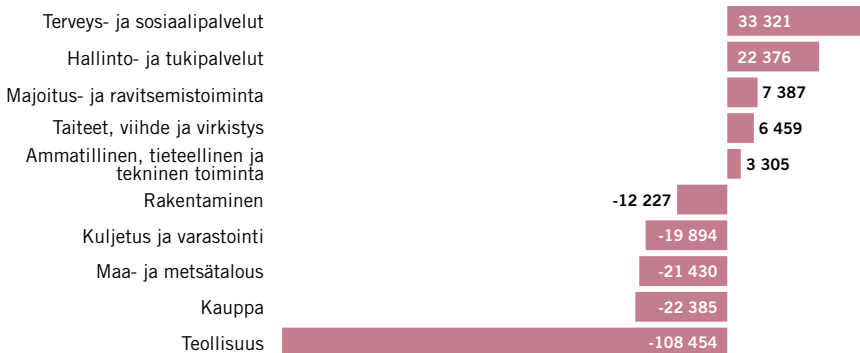
* Työtuntien erotus on jaettu 2 000:lla.

Palvelutyö lisääntyy, teollisuustyö vähenee. Koulutuksessa ja sosiaali- ja terveystaloudessa henkilötyövuosien määrä on lisääntynyt peräti 41 000:lla vuodesta 2006. Neljä viidesosaa lisäyksestä oli yksityisellä puolella.

Teollisuusalojen työn vähenemistä selittää paitsi taantuma, myös se, että yritykset ovat ulkoistaneet palvelujaan palveluyrityksille. Eniten on supistunut alkutuotannon sekä energia-, vesi- ja jätehuollon työn määrä, mikä kertoo tuotantorakenteen muutoksesta.

Lähde: Tilastokeskus.

TYÖPAIKKOJEN MÄÄRÄN MUUTOS ERÄILLÄ* TOIMIALOILLA 2007–2015, TYÖPAIKKAA

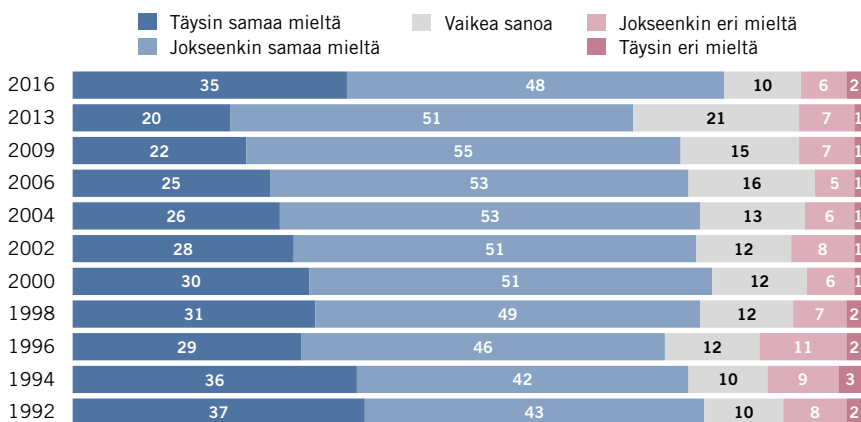
* Vuosina 2007–2015 viisi eniten kasvanutta ja supistunutta toimialaa.

Finanssikriisistä alkanut taantuma (2008–2016) on muuttanut talouden rakennetta. Työpaikkojen määrä on vähentynyt etenkin miesvaltaisilla aloilla, kuten teollisuudessa.

Teollisuudesta on kadonnut jopa 108 000 työpaikkaa. Samaan aikaan työpaikkojen määrä on kasvanut sosiaali- ja terveystaloudessa 33 000:lla.

Lähde: Tilastokeskus.

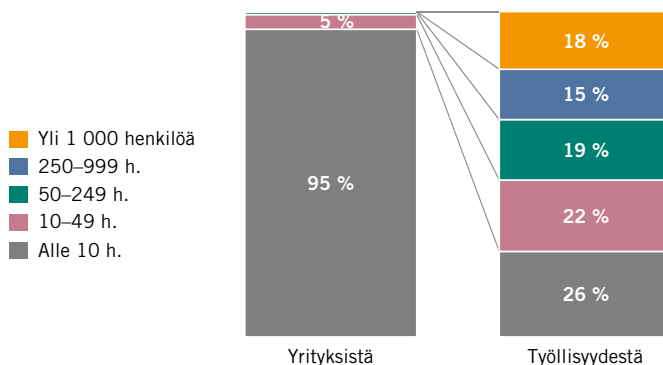
ARVIOT VIENTITEOLLISUUDEN KILPAILUKYVYN MERKITYKSESTÄ TYÖLLISYYDELLE 2016, %

Suomalaisista 83 % pitää vientiteollisuuden kilpailukykyä ratkaisevan tärkeänä maamme kilpailukyvyllä. Vaikka suomalaiset ovat jo pidempään olleet asiasta samaa mieltä, käsitys voimistui selvästi pari vuotta sitten, kun maassamme käytiin neuvotteluja kilpailukykysojimuksista.

Lähde: EVAn Arvo- ja asennetutkimus.

YRITYSTEN MÄÄRÄ JA TYÖLLISYYSOSUUDET YRITYSKOON MUKAAN 2016, %

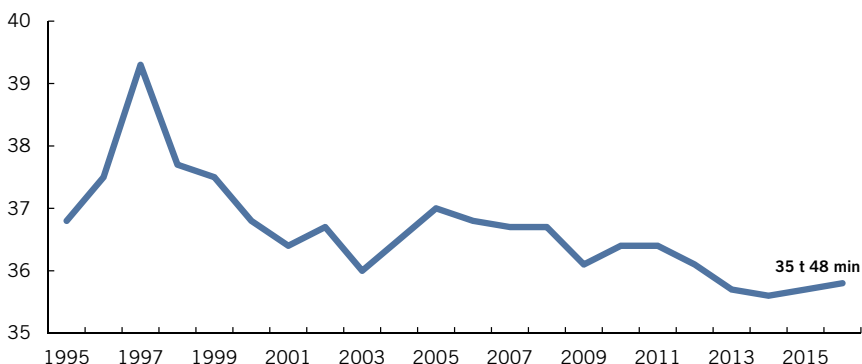

Yrityksiä oli kaikkiaan 356 790 vuonna 2016. Niistä 95 % työllisti alle 10 henkilöä. Vähintään tuhat henkilöä työllistäviä yrityksiä oli 112, mikä oli 0,03 % kaikista yrityksistä. Ne työllistivät yhteensä kuitenkin 18 % kaikista yritysten palveluksessa olevista.

Yritys tarkoittaa tässä konsernia (emo- ja tytäryhtiöt yhteensä). Valtio ja suurimmat kunnat ovat merkittäviä työllistäjiä, mutta ne eivät ole mukana kuvion tiedoissa.

Lähde: Tilastokeskuksen yritysrekisteri.

TEHDYN TYÖAJAN KEHITYS 1995–2016, TUNTIA VIIKOSSA

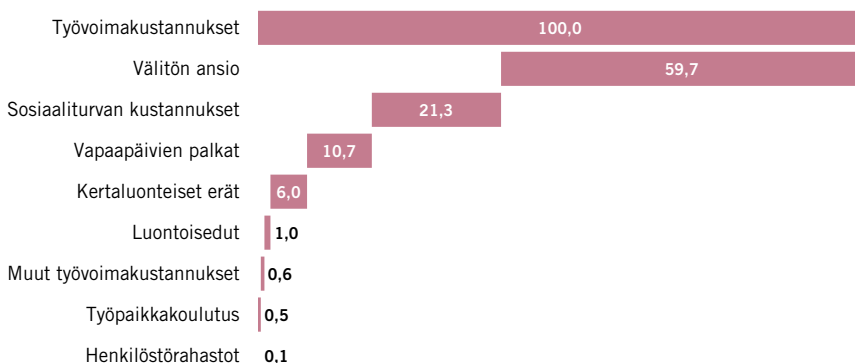

Suomalaiset työlliset tekivät vuonna 2016 töitä keskimäärin 35 tuntia ja 48 minuuttia viikossa. 1990-luvun loppupuolelta tehty viikkotyöaika on lyhentynyt tunnin ja 42 minuuttia.

Keskimääräinen tehty viikkotyöaika on hyödyllinen mittari arvioitaessa taloudessa tehtävän työn määrää esimerkiksi julkisen talouden kestävyden kannalta, sillä se kattaa kaikki työlliset: koko- ja osapäiväiset, palkansaajat ja yrittäjät.

Lähde: Eurostat.

TYÖVOIMAKUSTANNUSTEN RAKENNE YKSITYISELLÄ SEKTORILLA 2012, %

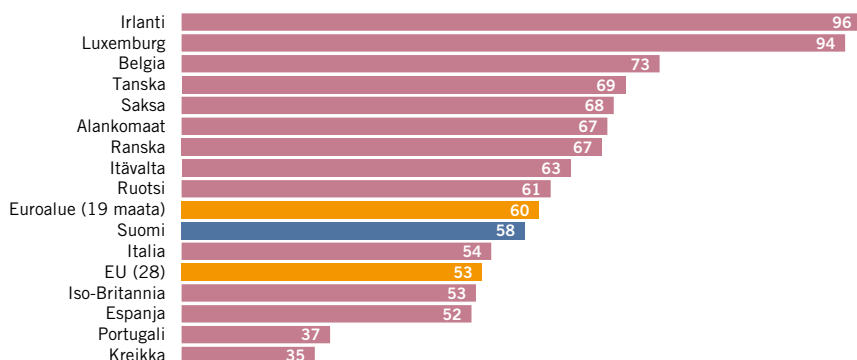

Työnteosta työntekijälle maksetut palkat ovat alle 60 % työvoimakustannuksista. Välittömän ansion lisäksi työvoimakustannuksiin kuuluvat sosiaaliturvamaksut, vapaapäivien palkat ja bonusten kaltaiset kertaluonteiset erät.

Työvoimakustannukset vaikuttavat työvoiman kysyntään, työllisyyteen ja kilpailukykyyn. Jotta uusia työpaikkoja voisi syntyä, pitää työpaikasta syntyvän arvonlisäyksen olla työvoimakustannuksia suurempi.

Lähde: Tilastokeskus.

ARVONLISÄYS TYÖTUNTIA KOHDEN ERÄISSÄ EU-MAISSA 2016, OSTOVOIMAKORJATTUA YHDYSVALTAIN DOLLARIA

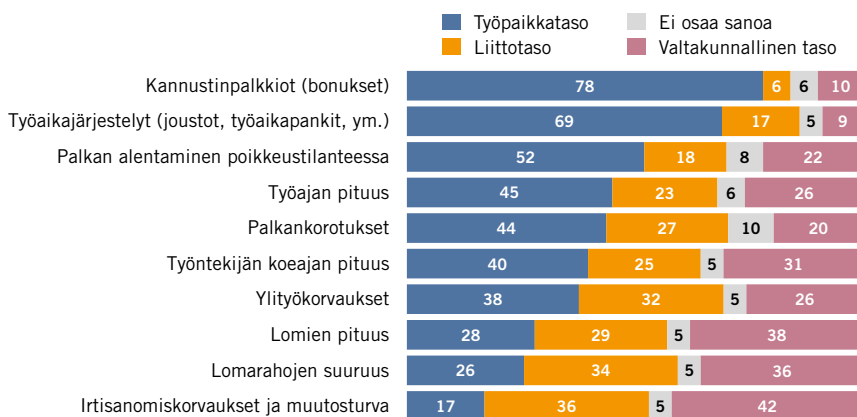

Työn tuottavuutta voidaan havainnollistaa sillä, kuinka paljon arvonlisäystä yhdessä työtunnissa saadaan aikaan. Yksi suomalainen työtunti kasvattaa bruttokansantuotetta miltei yhtä paljon kuin euromaissa keskimäärin.

Silti työn tuottavuus on Saksassa ja Ruotsissakin korkeampi kuin Suomessa. Tuottavuuteen vaikuttaa tuotoksen määrän ohella sen laatu, joka näkyy tuotteiden tai suoritteiden korkeampina hintoina.

Lähde: OECD.

SUHTAUTUMINEN PAIKALLISEEN SOPIMISEEN 2016, %

Kun suomalaisilta kysytään ”Mikä olisi oikea taso sopia työehdoista”, selviää, että paikallinen sopiminen saa paljon kannatusta. Enemmistö kansasta päättäisi työpaikkatasolla joustoista palkoissa ja työajoissakin, mutta harvempi veisi paikallistasolle irtisanomiskorvauksista päättämisen. Työpaikkataso on suosituin sopimisen taso kaikkiaan seitsemässä EVAn Arvo- ja asennetutkimuksessa kysytystä kymmenestä asiasta.

Lähde: EVAn Arvo- ja asennetutkimus.

SUHTAUTUMINEN TYÖEHTOSOPIMUSTA ALEMPIIN PALKKOIHIN 2016, %

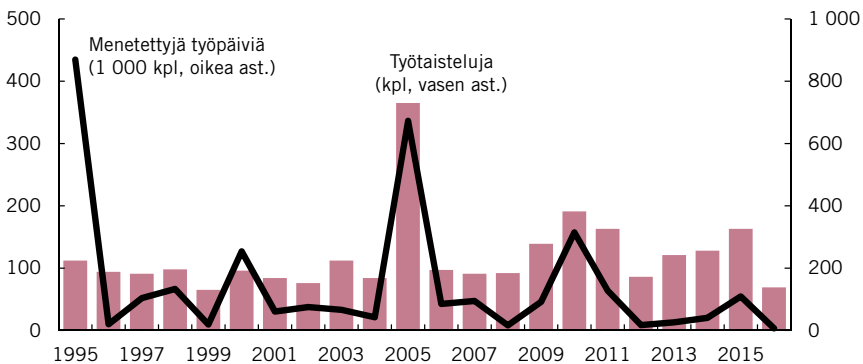

Suomalaista 69 % suomalaisista ajattelee, että työntekijöillä ja työnantajalla pitäisi olla mahdollisuus sopia palkanalennuksista, kun yritystä uhkaa sulkeminen tai toiminnan merkittävä supistaminen.

Kilpailukykysovimuksen jälkeen työehtosopimuksissa on yleistynyt niin sanottu selviytymislauseke, joka mahdollistaa työehtojen tilapäisen heikentämisen.

Lähde: EVAn Arvo- ja asennetutkimus.

TYÖTAISTELUT JA NIISSÄ MENETETYT TYÖPÄIVÄT 1995–2016, KAPPALETTA JA PÄIVÄÄ

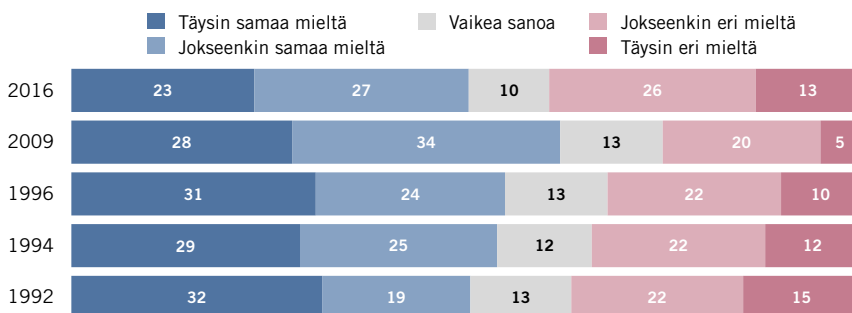

Työtaisteluja käytiin vuosina 2015–2016 yhteensä 232 ja niihin osallistui noin 142 000 työntekijää. Työtaistelut olivat melko lyhyitä, sillä niissä menetettiin 115 495 työpäivää.

Valtaosa työtaisteluista oli laittomia, eli ne kohdistuivat voimassa olevaan työehtosopimukseen tai niistä ei oltu ilmoitettu ennakoon työriitalain mukaisesti. Vuosina 2015–2016 laillisia lakkoja oli vain 44, selviää EK:n tilastoista.

Lähteet: Tilastokeskus, EK:n työtaistelutilasto.

SUHTAUTUMINEN LAKKO-OIKEUDEN RAJOITTAMISEEN 2016,%

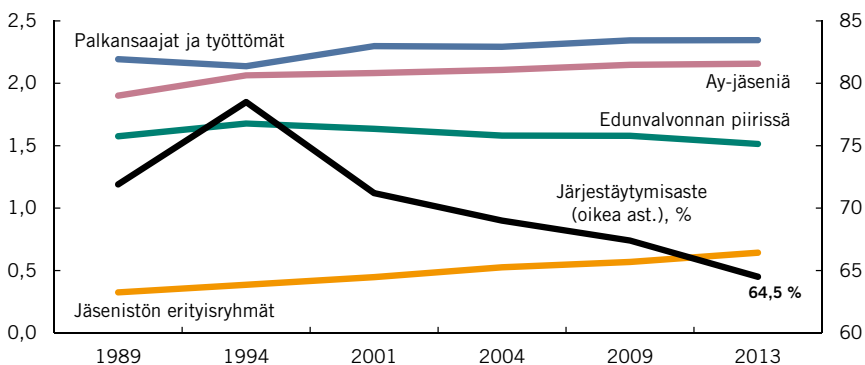

Joka toinen suomalainen pitää lakko-oikeutta perusoikeutena, jota ei saa rajoittaa missään olosuhteissa. Toista mieltä asiasta on 39 %.

Viime vuosina asenteet lakko-oikeuden rajoittamista kohtaan ovat lieventyneet. Lakko-oikeutta pidetään tärkeänä, mutta lakkojen aiheuttamat vahingot huolestuttavat suomalaisia. Kansasta 48 % ajattelee, että lakot, joista aiheutuu suurta haittaa ulkopuolisille, pitäisi voida kieltää kokonaan.

Lähde: EVAn Arvo- ja asennetutkimus.

PALKANSAAJIEN JA TYÖTTÖMIEN JÄRJESTÄYTYMINEN 1989–2013, MILJOONAA HENKILÖÄ JA %

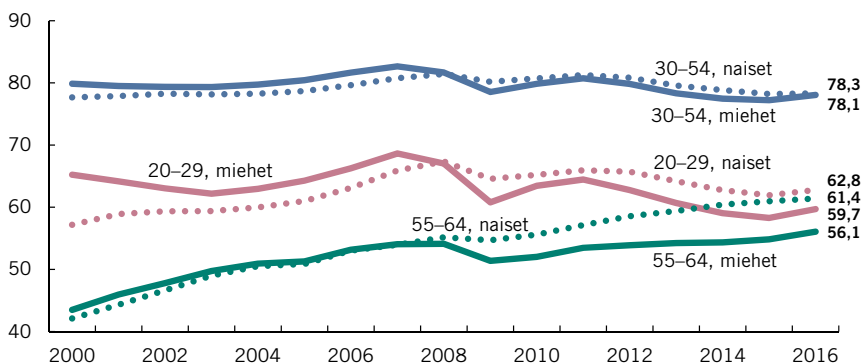
Järjestäytymisaste on laskenut tasaisesti jo parin vuosikymmenen ajan. Palkansaajista ja työttömistä 64,5 % kuului ammattiliittoon vuonna 2013.

Ammattiyhdistysten jäsenmäärä ei kuitenkaan ole laskenut, koska yhä suurempi osa jäsenistä kuuluu erityisryhmiin (eläkeläiset, opiskelijat, vapaajäsenet ja yrittäjät), jotka eivät kuulu ay-liikkeen edunvalvonnan piiriin.

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö.

TYÖLLISYYSASTEET SUKUPUOLITTAIN JA IKÄLUOKITTAIN 2000–2016, %

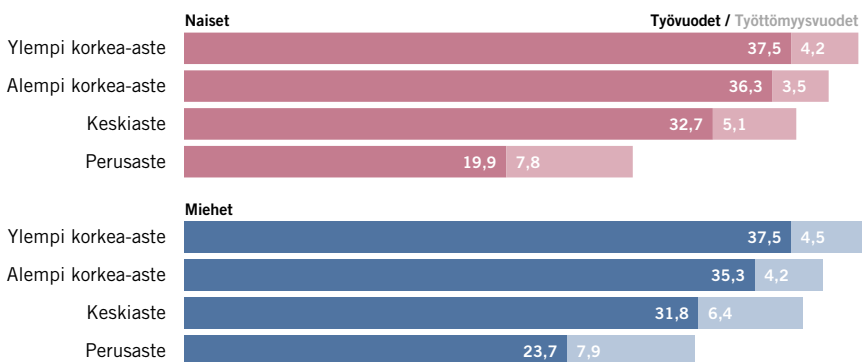
Pitkä taantuma (2008–2016) vähensi miesten työllisyyttä enemmän kuin naisten. Miesten työllisyysaste kääntyi laskuun miltei kaikissa ikäryhmissä vuonna 2008.

Vuosikymmeniä tasaisesti kasvanut naisten työllisyysaste on ylittänyt miesten työllisyysasteen. Miesten työllisyysaste oli 67 % ja naisten 70 % vuonna 2016.

Naisen työurasta hoitovapaisiin kuluu keskimäärin 15 kuukautta. Miehillä taas varusmiespalvelus vie 6, 9 tai 12 kuukautta.

Lähteet: Tilastokeskus, Väestöliitto.

18-VUOTIAAN TYÖ- JA TYÖTTÖMYYSODOTTEET* SUKUPUOLEN JA KOULUTUSASTEEN MUKAAN, VUOTTA

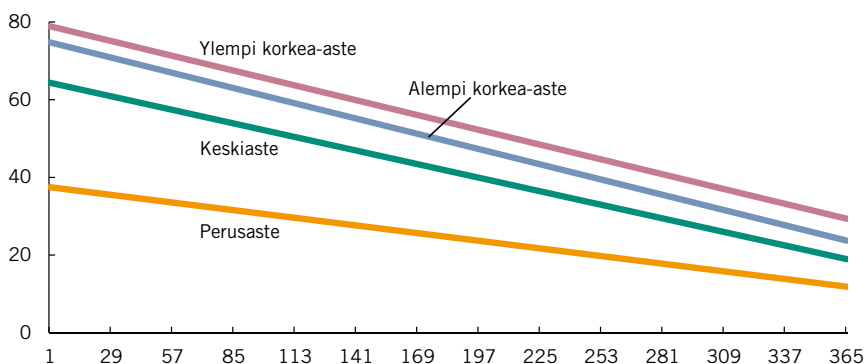
* Odotteet on laskettu vuosien 2010–2015 1-vuotiskäluokkien työllisyysasteiden keskiarvoista.

Koulutus pidentää työuraa. Tällä haavaa 18-vuotiaan odotettavissa olevan työuran pituus vaihtelee 20 ja 38 vuoden välillä riippuen koulutusasteesta ja sukupuolesta.

Korkeakoulutetun työura kestää yli 35 vuotta. Lyhyin työuran odote taas on vain peruskoulun käyneellä naisella, hieman alle 20 vuotta.

Lähde: Tilastokeskus.

TYÖTTÖMÄN TYÖLLISTYMISTODENNÄKÖISYYS* TYÖTTÖMYYDEN KESTON JA KOULUTUSASTEEN MUKAAN 2016, %

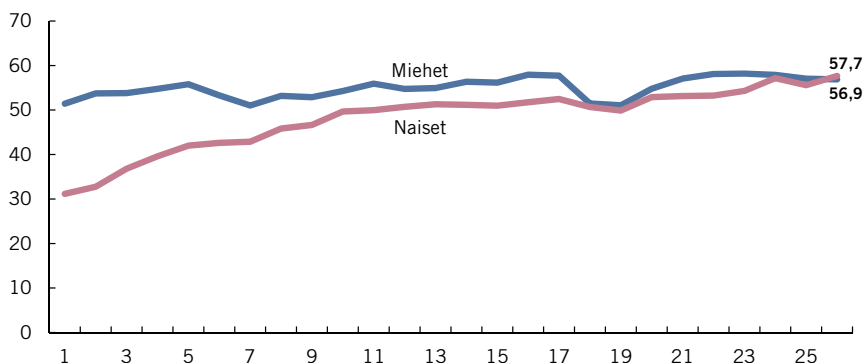

* Työllistymistodennäköisyys = joulukuussa 2016 työllisinä olleiden osuus kaikista joulukuussa 2015 työttömänä olleista.

Työllistymisen todennäköisyys laskee, jos työttömyys pitkittyy. Sata päivää työttömänä vuonna 2015 olleista työllistyi 46 % vuoden 2016 loppuun mennessä. 200 päivää työttömänä olleista työllistyi enää 35 % ja 300 päivää työttömänä olleista 24 %.

Koulutus parantaa työllistymismahdollisuuksia. Vuoden työttömänä ollut maisteri työllistyy lähes yhtä todennäköisesti kuin ½ vuotta työttömänä ollut vain peruskoulun käynyt. Lähde: Tilastokeskus.

MAAHANMUUTTAJIEN TYÖLLISYYSASTEET* ASUINVUOSIEN JA SUKUPOULEN MUKAAN 2015, %

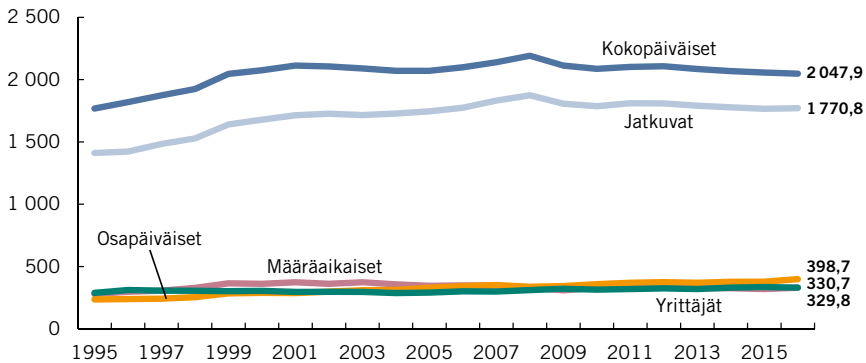

* 18–74-vuotiaat.

Maahanmuuttajataustaisten eli vieraskielisten työllisyys paranee maassa vietettyjen vuosien mukaan. Vuoden maassa asuneiden maahanmuuttajien työllisyysaste on 41 %, kuusi vuotta maassa asuneiden työllisyysaste on jo 9 prosenttiyksikköä parempi. Maahanmuuttajanaisten työllisyysaste on alhaisempi kuin miesten.

Lähde: Tilastokeskus.

TYÖNTEON MUOTOJEN KEHITYS 1995–2016, TUHATTA HENKILÖÄ

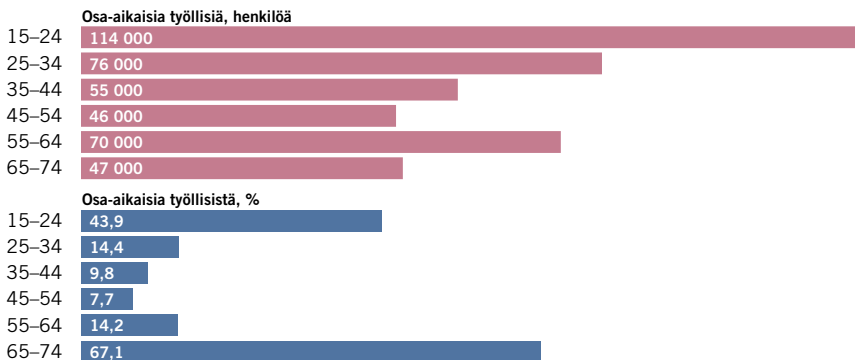

Työnteon muotojen iso kuva ei ole juuri muuttunut parinkymmenen vuoden aikana. Työllisistä 84 % työskentelee kokopäiväisesti. Samaten työsuhteessa olevista 84 % on vakinaisessa työsuhteessa.

Työllisistä osapäiväisiä on 16 %, palkansaajista määräaikaisia on 16 % ja työllisistä yrittäjiä 14 %.

Lähde: Eurostat.

OSA-AIKATYÖTÄ TEKEVIEN MÄÄRÄ JA OSUUS IKÄLUOKITTAIN 2017, HENKILÖÄ JA %

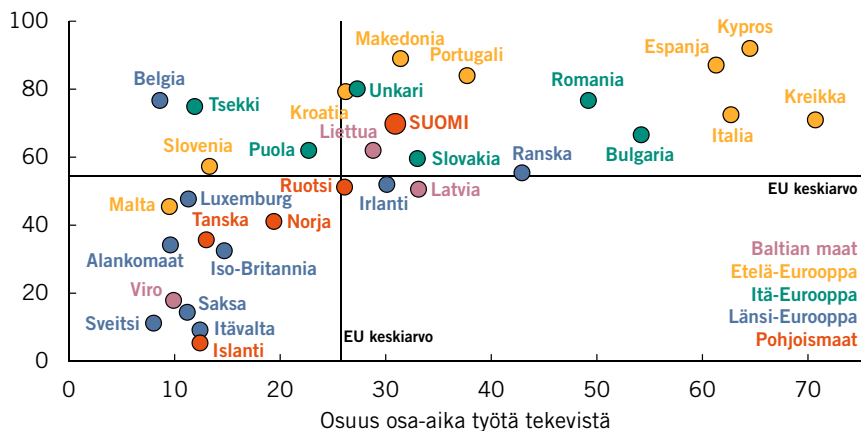
Yleisimmin osa-aikatyötä tekevät nuoret ja iäkkäät. Kaikista 15–24-vuotiaista työllisistä osa-aikaisesti työskentelee 44 % ja yli 64-vuotiaista 67 %.

Kaikkiaan osa-aikatyöllisiä oli 408 000 vuonna 2017. Näistä 114 000 oli 15–24-vuotiaita ja 117 000 yli 54-vuotiaita.

Lähde: Tilastokeskus.

VASTENTAHTOISESTI OSA- TAI MÄÄRÄAIKAISTA TYÖTÄ TEKEVIEN OSUUDET EUROOPAN ERI MAISSA 2016, %

Osuus määräaikaista työtä tekevästä

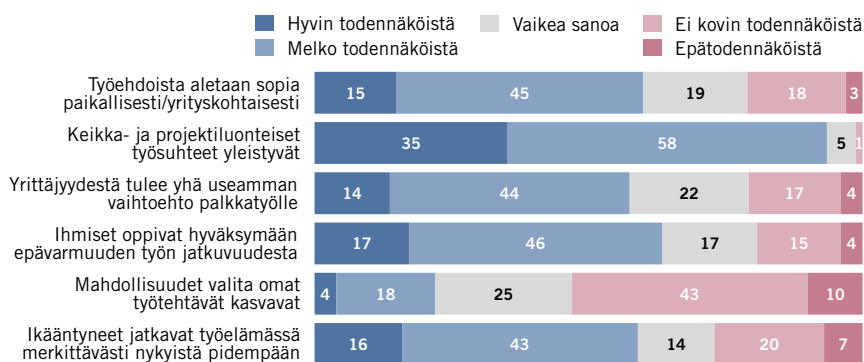

Osapäiväisen työn tekeminen on useimmiten ihmisten oma valinta. Suomessa 69 % osa-aika työtä tekevästä työllisistä tekee osapäivätyötä omasta tahdostaan.

Määräaikainen työ on oma valinta 30 % suomalaisista palkansaajista. Määräaikaisissa työuhteissa olevista 70 % työskentelisi mieluummin jatkuvassa työsuhteessa.

Lähde: Eurostat.

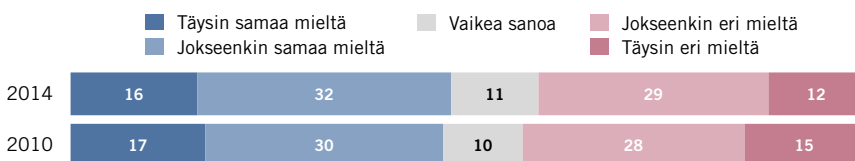
SUHTAUTUMINEN TYÖELÄMÄN MUUTOSTRENDEIHIN 2015, %

Suomalaiset uskovat, että tulevaisuudessa keikka- ja projektiluonteiset työsuhteet yleistyvät ja työehdoista aletaan sopia paikallisesti. Varsin moni arvioi myös, että ikääntyneiden työurat pitenevät. Suomalaisen suhtautumista työelämän trendeihin kartoitettiin kysymällä nimettyjen kehitysilmioiden etenemisen todennäköisyyttä lähivuosina.

Lähde: EVAn Arvo- ja asennetutkimus.

ASENTEET: ONKO TYÖ TÄRKEIN ELÄMÄNSISÄLTÖ? 2014, %

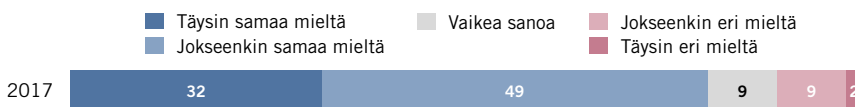

Väite ”työ on tärkein osa ihmisen elämänsisältöä” jakaa suomalaiset tiukasti kahteen eri leiriin. Hieman alle joka toinen (48 %) yhtyy teesiin, mutta vain jonkin verran pienempi joukko (41 %) torjuu sen.

Työ näyttyy sitä tärkeämpänä asiana, mitä vanhempi vastaaja on. Koulutustason vaikutus on päinvastainen: koulutuksen kohotessa käsitys työn ensisijaisuudesta elämänsisältönä kyseenalaistetaan useammin.

Lähde: EVAn Arvo- ja asennetutkimus.

ASENTEET: ONKO TYÖNTEKO KAIKKIEN VELVOLLISUUS?, 2017 %

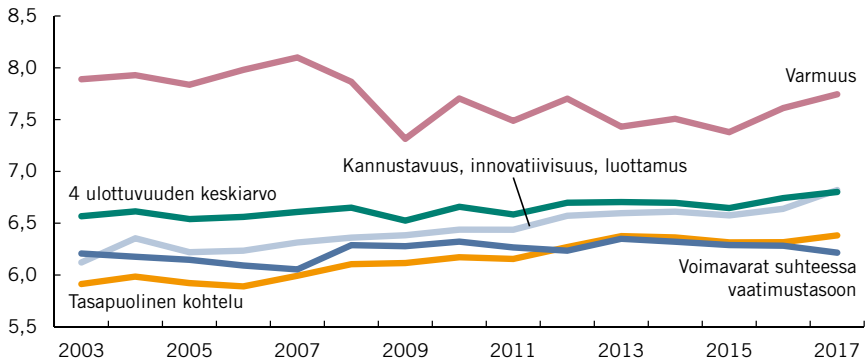

Enemmistö suomalaisista on sitä mieltä, että työllä on oltava ensisijainen rooli toimeentulossa. Jopa 81 % katsoo, että kaikilla suomalaisilla on velvollisuus tehdä työtä yhteiseksi hyväksi. Ainoastaan 11 % on eri mieltä väitteen kanssa.

Joutenolon paheksunnasta kertoo myös se, että suomalaisista 50 % kannattaa perustuloa vain, jos se mitoitetaan niin, että sen saajan on myös tehtävä työtä.

Lähde: EVAn Arvo- ja asennetutkimus.

MIELIPITEET TYÖELÄMÄN LAADUSTA 2003–2017, ASTEIKKOLA 0–10

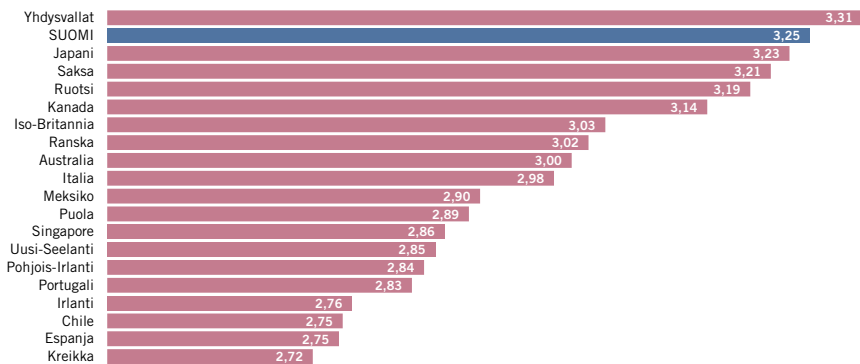

Työelämän laatu on palkansaajien mielestä melko hyvällä tasolla, eikä se ole huonontunut viime vuosikymmenten aikana. Asteikolla 0–10 yleisarvio työelämän laadusta on viime vuosina ollut 6,7.

Vaikka talouskriisi on johtanut irtisanomisiin ja lomautuksiin, parhaat arviot työntekijät antavat ”työpaikan varmuus” -osaulottuvuudelle. Kolme muuta osaulottuvuutta ovat kehittyneet vakaasti.

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö.

JOHTAMISKÄYTÄNTÖJEN LAATU TEOLLISUUDESSA 2017, PISTETTÄ

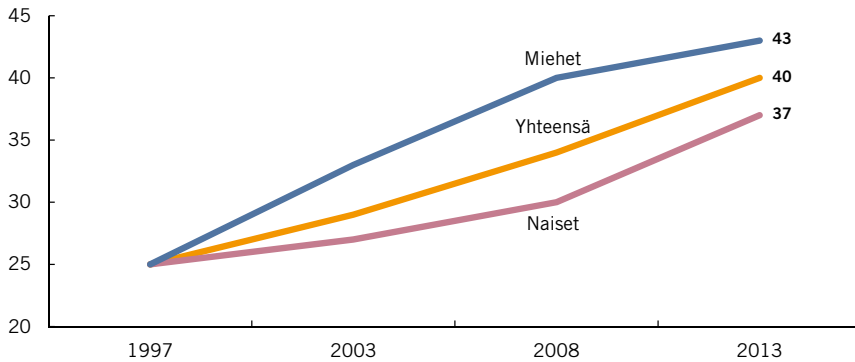

Suomalaisen teollisuuden johtamismenetelmät ovat eurooppalaista huippua ja lähellä Yhdysvaltain tasoa. Parasta johtamisen laatu on tuotannon ja toiminnan seuraamisessa, heikkoudet taas liittyvät kannusteiden käyttöön ja tavoitteiden asettamiseen.

Kansainvälisten tutkimusten tulosten mukaan johtaminen paranee, kun yrityksen tai toimipaikan koko kasvaa.

Lähde: Maliranta, Mika ja Apunen, Matti: Johtajan jäljillä. EVA Analyysi (2017).

ARVIOT TASA-ARVON TOTEUTUMISESTA* TYÖPAIKALLA 1997–2013, %

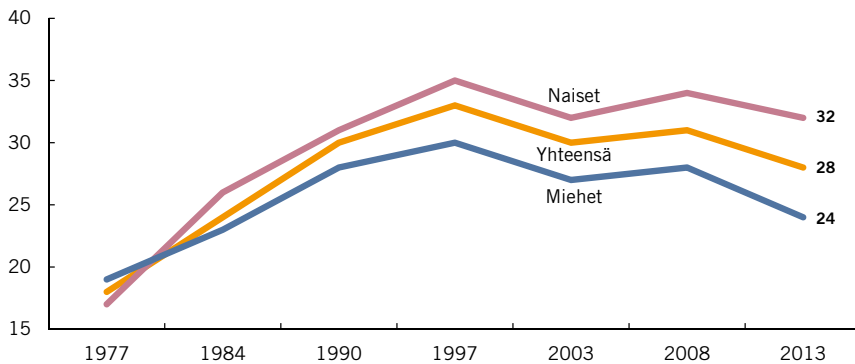

* ”Toteutunut erittäin hyvin”.

Sekä naisten että miesten näkemykset sukupuolten välisen tasa-arvon toteutumisesta työpaikalla ovat käyneet myönteisemmiksi. Miehet ovat naisia useammin sitä mieltä, että sukupuolten välinen tasa-arvo on toteutunut heidän työpaikallaan erittäin hyvin. Kriittisimmän asiaa arvioivat korkeasti koulutetut naiset.

Lähde: Tilastokeskus.

KOETTU KIIREEN HAITTAUVUUS* 1977–2013, %

* ”Kiire haittaa erittäin tai melko paljon”.

Koettu kiire ja työpaineet ovat kasvaneet työelämässä 1970-luvun lopulta, mutta vuosituhaten vaiheessa kasvu taittui. Aiemmin kiire haittaisi yleisimmin teollisuuden ammattiteissa työskenteleviä, nykyään kiirettä koetaan eniten terveydenhoitoalan ja opetusalan töissä. Naiset kokevat enemmän kiirettä työssään kuin miehet.

Lähde: Tilastokeskus, Eurooppalainen työolotutkimus.